

**Česká školní inspekce
Karlovarský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIK-591/17-K

Název	Střední odborná škola a střední odborné učiliště Nejdek, příspěvková organizace
Sídlo	Rooseveltova 600, 362 21 Nejdek
E-mail	info@sosnejdek.cz
IČ	00077526
Identifikátor	600009131
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Josef Dvořáček
Zřizovatel	Karlovarský kraj
Místo inspekční činnosti	Rooseveltova 600, 362 21 Nejdek Závodu míru 340, 362 21 Nejdek Závodu míru 339/144, 360 17 Karlovy Vary
Termín inspekční činnosti	10. 10. 2017 – 13. 10. 2017

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného střední školou podle § 174 odst. 2 písm. b) školského zákona, zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle příslušných školních vzdělávacích programů.

Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů a jejich souladu s právními předpisy a rámcovými vzdělávacími programy podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona.

Hodnoceným obdobím jsou školní roky 2016/2017, 2017/2018 k datu inspekční činnosti.

Charakteristika

Střední odborná škola a střední odborné učiliště Nejdek, příspěvková organizace (dále „škola“) vykonává činnost střední školy. Místa poskytování vzdělávání se nacházejí v Nejdku a v Karlových Varech, ředitelství školy sídlí na adrese Rooseveltova 600, Nejdek.

Škola uskutečňuje střední vzdělávání s maturitní zkouškou v oboru vzdělání 68-43-M/01 Veřejnosprávní činnost (dále „maturitní obor“) a střední vzdělávání s výučním listem v oborech vzdělání 23-52-H/01 Nástrojař, 23-51-E/01 Strojírenské práce a 65-51-E/01 Stravovací a ubytovací služby (dále „obory vzdělání s výučním listem“). Vzdělávání se uskutečňuje v denní formě.

K 30. 9. 2017 škola evidovala ve 13 třídách celkem 172 žáků, z toho 62 žáků v maturitním oboru a 110 žáků v oborech vzdělání s výučním listem (Nástrojař - 28 žáků, Strojírenské práce - 16 žáků a Stravovací a ubytovací služby - 66 žáků). K uvedenému datu škola evidovala 41 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, z toho 40 žáků se zdravotním postižením (14 s mentálním postižením, 3 s více vadami, 14 s vývojovými poruchami učení, 9 s vývojovými poruchami chování). 95 % žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je soustředěno v oborech vzdělání s výučním listem. Škola zřizuje jednu třídu pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (14 žáků oboru vzdělání Stravovací a ubytovací služby, 1. ročník), zbývající žáci s těmito potřebami jsou vzděláváni v běžných třídách.

Škola vzdělává také pět žáků s odlišným mateřským jazykem a různou úrovní znalosti vyučovacího jazyka.

Informace o škole jsou dostupné na webových stránkách školy www.sosnejdek.cz.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Škola má zpracovanou střednědobou koncepci svého rozvoje na období let 2015 – 2020. Koncepce školy není realistická; jako zásadní podmínku pro svůj další rozvoj sice identifikuje dostatek finančních prostředků, nepracuje však s demografickými daty ani s analýzou vývoje počtu žáků, který má klesající tendenci. S výjimkou zkvalitňování materiálních podmínek (dlouhodobě připravovaná rekonstrukce budovy v Nejdku) jsou v koncepci pro rozvoj školy v dalších oblastech (personální podmínky, oblast vzdělávání) deklarovány jen obecné cíle. Priority a postupy, které škola pro dosažení cílů plánuje učinit, nejsou konkretizovány. Dlouhodobá strategie a vize formulovány nejsou.

Škola v hodnoceném období reagovala na nepříznivý stav ve vývoji počtu žáků ve škole, resp. v zájmu hospodárného využití finančních prostředků přijímala řadu opatření. Umožňovala např. vzdělávání podle individuálních vzdělávacích plánů (dále „IVP“) žákům, kteří se z jiných závažných důvodů nemohou účastnit pravidelné výuky v pětidenním vyučovacím týdnu; ve školním roce 2016/2017 evidovala 11 žáků, ve školním roce 2017/2018 pět žáků vzdělávaných podle IVP většinou v maturitním oboru. V rámci prevence neúspěšnosti umožňuje žákům změnu oboru vzdělání, resp. také přijímá žáky přestupující z jiných škol. K organizačním opatřením patří vytváření dvouoborových tříd, které umožňují společné vzdělávání žáků oborů vzdělání Strojírenské práce a Stravovací a ubytovací služby ve všeobecně vzdělávacích předmětech. Přes uvedená opatření se škole nedaří dlouhodobý trend klesajícího počtu žáků zvrátit.

Škola přijímala v hodnoceném období ke vzdělávání uchazeče po splnění podmínek pro přijetí ke vzdělávání ve střední škole. Uplatnění výběrového kritéria při přijímání do prvního ročníku maturitního oboru umožnilo přijmout ty uchazeče, kteří splnili podmínky pro přijetí mj. také dosažením stanovené hranice bodů při jednotné přijímací zkoušce. Při přijímání ke

vzdělávání do prvního ročníku v oborech vzdělání s výučním listem škola vyžadovala v souladu s právním předpisem také prokázání zdravotní způsobilosti. Při přijímání žáků přestupujících z jiné střední školy (např. z maturitního oboru do oboru vzdělání s výučním listem) škola splnění této podmínky nevyžaduje důsledně.

Ředitel školy byl jmenován do funkce v roce 2007 s účinností od 1. 1. 2008, pro výkon své činnosti splňuje zákonem stanovené podmínky. Struktura školy (členění na organizační úseky) je nastavena dlouhodobě, vícestupňové řízení odpovídá složitým organizačním podmínkám, za nichž škola vykonává svoji činnost na několika místech ve dvou různých městech. Mechanismy pro fungování školy jsou nastaveny, procesy řízení a koordinace činností nejsou vždy podpořeny nastavením transparentních a dostupných pravidel či účinným využíváním nástrojů, jež má škola k dispozici v podobě lidských zdrojů (potenciál metodických/oborových orgánů, školního poradenského pracoviště) i technických prostředků (podpůrné mechanismy v podobě elektronických systémů).

Nízkou zpětnovazební účinnost nastavených mechanismů ve vztahu k řízení i vedení pedagogického procesu dokládají nedostatky zjištěné v průběhu inspekční činnosti, např. ve školních vzdělávacích programech (dále „SVP“) a jejich naplňování, v plnění informační povinnosti (zveřejnění nabídky povinných a nepovinných zkoušek profilové části maturitní zkoušky dálkovým přístupem), ve vedení školní matriky (duplicitní vedení údajů o žácích s významnou chybovostí, nesystematické zaznamenávání údajů o průběžném i celkovém hodnocení žáků) či v chybějící identifikaci příčin neúspěšnosti žáků v průběhu či při ukončování vzdělávání (zejména v maturitním oboru).

Škola sleduje právní změny, jejich přenesení do školní praxe však není prováděno důsledně, resp. ve vzájemné provázanosti. Škola zpracovala program poradenských služeb, který obsahuje strategii prevence neúspěšnosti žáků včetně postupů na podporu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (dále „SVP“). Zároveň v hodnoceném období aktualizovala s výjimkou školního vzdělávacího programu Veřejnosprávní činnost všechny školní vzdělávací programy pro obory vzdělání s výučním listem v části týkající se vzdělávání žáků se SVP. Ačkoliv se uvedený program poradenských služeb i úpravy ve vzdělávacích programech týkají téže problematiky, tj. systému péče o žáky se SVP, nejsou kompatibilní. To svědčí o nízké úrovni koordinace postupů a komunikaci o pravidlech ve škole.

Škola má k datu inspekční činnosti dostatečný počet pedagogických pracovníků pro zajištění teoretického i praktického vyučování, přibližně třetina z nich nespĺňuje předpoklad odborné kvalifikace pro přímou pedagogickou činnost, kterou vykonává. Patří mezi ně zejména učitelé bez splnění kvalifikačních předpokladů pro vzdělávání žáků ve třídě zřizované pro žáky se zdravotním postižením (studium speciální pedagogiky), resp. také vyučující cizích jazyků, informačních a komunikačních technologií a některých teoretických odborných předmětů. Nízký počet učitelů, kteří absolvovali studium speciální pedagogiky jako kvalifikační předpoklad pro vzdělávání žáků se SVP v pedagogickém sboru (čtyři učitelé odborného výcviku, jeden učitel teoretických předmětů), neodpovídá potřebám školy, neboť tito žáci dlouhodobě představují jednu čtvrtinu z celkového počtu žáků školy.

Ředitel školy vytváří podmínky pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (dále „DVPP“). Priority stanovené v rámci plánování DVPP zohledňují zčásti potřeby školy, k datu inspekční činnosti získávají kvalifikační předpoklady k výkonu svých funkcí výchovná poradkyně a koordinátorka environmentální výchovy, částečně je zohledňován také zájem pedagogických pracovníků. Ti se nejčastěji zúčastňují akcí se zaměřením na odborné znalosti a dovednosti, v menší míře pak na moderní metody a formy výuky či

vzdělávání žáků se SVP. Vzdělávacích akcí se v hodnoceném období zúčastnilo cca 40 % pedagogických pracovníků.

Vedení školy usiluje o zkvalitňování materiálního a technického vybavení školy v rámci svých finančních možností. K datu inspekční činnosti je z důvodu probíhající rozsáhlé rekonstrukce částečně omezen provoz budovy v Nejdku (ředitelství). Prostorové podmínky (budova ředitelství v Nejdku, budova v Karlových Varech) jsou vzhledem k nízkému počtu žáků naddimenzované. Vybavení školy postačuje k naplňování většiny vzdělávacích cílů deklarovaných ve školních vzdělávacích programech. Chybějící zázemí pro výuku některých předmětů škola řeší dlouhodobě pronájmem (tělocvičny) nebo příležitostnými výpůjčkami (chemická laboratoř) v blízkých školách. Prostory školních pracovišť pro odborný výcvik žáků v Nejdku (strojírenské obory) a v Karlových Varech (gastronomický obor) nejsou nejmodernější, realizaci závazných výstupů z praktického vyučování však umožňují v plném rozsahu. Významná část praktického vyučování je zajišťována také na pracovištích partnerských subjektů, nejčastěji v kuchyních školních jídelen a ve strojírenských firmách.

Vedle základní dotace ze státního rozpočtu a provozních prostředků od zřizovatele patří mezi další finanční zdroje školy příjmy z doplňkové činnosti (pronájmy) a účelově přidělené finanční prostředky z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT), určené např. na projekty podporující vzdělávání příslušníků romské komunity či zvýšení platů pracovníků regionálního školství. Získané finanční prostředky škola využívá ke zlepšování materiálního vybavení školy a ke zkvalitňování podmínek pro vzdělávání žáků.

Škola má zpracovaný systém úrazové prevence, včetně periodického seznamování žáků s nebezpečnými situacemi. Dohled nad žáky je zpravidla zajišťován s ohledem na konkrétní podmínky a prostředí školy, resp. také pracoviště, kde se uskutečňuje odborný výcvik žáků pod vedením učitelů. Přestože ředitel školy přijímá opatření k odstranění možných rizik nebo jejich omezení (např. přesun odborného výcviku žáků gastronomického oboru na pracoviště externího poskytovatele z důvodu rekonstrukce budovy v Nejdku), některá z průběžně přijímaných opatření nejsou naplňována (odstranění zjištěných závad, vybavení žáků ochrannými prostředky v rozsahu stanoveném ve vnitřním předpisu školy). K datu inspekční činnosti škola podle zjištění České školní inspekce (dále „ČŠI“) nevyhodnotila dostatečně možná rizika v zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví ve vztahu k zásobování cvičné kuchyně v Karlových Varech a k zařazení žáka se závažným zdravotním postižením k výkonu odborné praxe na reálné pracoviště bez zajištění asistenta pedagoga podle doporučení školského poradenského zařízení.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Průběh vzdělávání byl sledován v teoretickém vyučování ve výuce všeobecně vzdělávacích předmětů, v nichž se uskutečňuje vzdělávání žáků ve vzdělávacích oblastech jazyk a jazyková komunikace, estetické, společenskovední, matematické a přírodovědné vzdělávání, vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích, v teoretických odborných předmětech odborného vzdělávání.

Vzdělávací cíle ve sledované výuce českého jazyka a literatury byly voleny v souladu s požadavky učebních osnov, většinou s výraznější orientací na znalostní, v menší míře pak na dovednostní a postojovou složku cílů. Realizované aktivity směřovaly k naplňování cílů jazykového i estetického vzdělávání; malý důraz byl kladen na kvalitu mluveného projevu (jednoslovné odpovědi). Z hlediska struktury i použitých metod a forem práce se vyučovací hodiny významně nelišily. Motivačním vstupem bylo většinou opakování znalostí

předchozího učiva (vědomostí) formou řízeného rozhovoru v interakci učitel - žák, v jednom případě také formou individuálního zkoušení. Nízký počet žáků ve výuce umožňoval efektivní využití frontální výuky (transmisivní a komunikativní výuka) většinou v kombinaci se samostatnou prací. V rámci samostatné práce pracovali žáci na stejných úkolech, diferenciaci v závislosti na speciálních či odlišných individuálních vzdělávacích potřebách (např. žáka s odlišným mateřským jazykem a nízkou úrovní znalosti vyučovaného jazyka) zařazena nebyla. Didaktická technika byla většinou účelně využita ke zvýšení motivace a názornosti (poslech literárních či zhudebněných literárních ukázek ke zprostředkování estetického prožitku či vzdělávacího obsahu), v jednom případě k prezentaci probíraného učiva a zároveň jako struktura jeho zápisu (náhrada za učebnice, které žáci nemají k dispozici). Při komunikaci se žáky vyučující vytvářeli příležitosti k aktivnímu zapojení žáků, projevení názoru a jeho případné obhajobě. Přes značnou snahu vyučujících zapojit do výuky všechny žáky, zůstávali někteří po celou dobu pasivní. Vyučující poskytovali žákům průběžnou zpětnou vazbu, formativní hodnocení nevyužívali. Závěrečné zhodnocení naplnění vzdělávacího cíle bylo formální, žáci nebyli vedeni k práci s cíli.

Ve většině sledovaných hodin cizích jazyků (anglického či německého jazyka) byla výuka efektivní. Aktivity směřující k rozvoji požadovaných řečových dovedností byly zařazovány, v některých případech s účelným využitím didaktické techniky (poslech autentického testu) či s podporou připraveného názorného materiálu (náčrtek). Většího vzdělávacího efektu bylo dosahováno ve výuce vyučujících, kteří dokázali vytvořit pozitivní učební atmosféru, ať už vstřícným přístupem k žákům (či vyjadřováním důvěry, že zadaný úkol zvládnou) či stanovením konkrétních cílů s rozdílnou úrovní výstupů a přiměřeným respektováním různého pracovního tempa žáků. V těchto hodinách učitelé projevovali o vzdělávací pokrok žáků zájem, sledováno bylo také užití formativního hodnocení. V několika neefektivních hodinách, které byly zaměřeny převážně na rozšiřování slovní zásoby, procvičování gramatického učiva a překlad bez ukotvení do reálných situací, byla výuka jednotvárná. To spolu s rychlým tempem vedení výuky, které nerespektovalo pracovní tempo žáků, vedlo na straně žáků k postupné ztrátě zájmu o výuku. Kvalitní zpětnou vazbu včetně účelného zařazování práce s chybou, tj. vyhledání a zdůvodnění mj. také s pomocí žáků s pokročilejší znalostí vyučovaného jazyka, poskytovali žákům jen někteří vyučující. Celkové zhodnocení vyučovací hodiny s pomocí žáků bylo sledováno ojediněle, v ostatních hodinách hodnocení chybělo nebo bylo formální.

Sledovaná výuka matematického vzdělávání byla realizována v souladu s učebními osnovami ŠVP na základě dosavadních znalostí a dovedností žáků, postoje cíle nebyly rozvíjeny. Výuka byla připravená tak, aby byl vytvořen dostatečný prostor pro zapojení žáků, většina žáků byla aktivní. Ve vztahu k učiteli a mezi žáky panovala v průběhu hodin příjemná atmosféra. Požadavky kladené na žáky byly přiměřené a srozumitelné. Všichni žáci plnili stejné úkoly a cíle, výuka nebyla diferencovaná s ohledem na potřeby žáků. Nízký počet žáků ve třídách umožňoval účelné využití kombinace frontální výuky a samostatné práce žáků. Žáci byli vedeni více k používání nastavených postupů než k uvažování, zdůvodňování a obhajování vlastního názoru, rozvoj matematické gramotnosti tak byl podpořen jen v malé míře. Strategie práce s chybou byla použita jen okrajově. Učitelé poskytovali žákům zpětnou vazbu k jejich práci, jen ojediněle byla zaměřena na další učení žáků. Ve vztahu k učiteli a mezi žáky panovala v průběhu hodin příjemná atmosféra.

Přírodovědné vzdělávání bylo v rámci sledované výuky uskutečňováno v souladu s ŠVP na základě dosavadních znalostí a dovedností žáků. Zastoupení znalostní, dovednostní a postoje složky bylo ve sledované výuce různé. V jedné ze sledovaných hodin byly k formování postojových cílů účelně využity informace žáků získané v průběhu nedávné

terénní exkurze. Převažovala frontální výuka s výraznou aktivitou vyučujících, přenos informací od učitele k žákům byl průběžně doplňován aktivizačními otázkami směrem k žákům či diskusí učitele a žáků s využitím vlastní zkušenosti s probíraným tématem. Všichni žáci plnili stejné úkoly a cíle, výuka nebyla diferencovaná s ohledem na potřeby žáků; strategie práce s chybou byla použita jen okrajově. Využívání žákovské zkušenosti a vhodné využití chyby spolu s tříděním pojmů v pracovním listu přispívaly k pochopení zprostředkovaného vzdělávacího obsahu. Pro žáka se speciálními vzdělávacími potřebami vytvořil učitel vhodnou textovou podporu, s níž žák v hodině pracoval. V jiné hodině byla ověřována také dovednost žáků aplikovat nabyté znalosti při řešení příkladu formou samostatné práce. Většího přínosu vzhledem k výsledkům vzdělávání stanoveným v ŠVP bylo dosaženo ve výuce, v níž bylo využito názorných pomůcek, manipulaci s nimi si žáci mohli také sami vyzkoušet. Vyučující aktivně nepracovali s vyhodnocením splnění cíle vyučovací hodiny, v jednom případě byli žáci vedeni alespoň ke zhodnocení své aktivity.

Sledované společenskovední vzdělávání bylo realizováno v souladu s požadavky učební osnovy. Stanovené vzdělávací cíle zahrnovaly znalostní, dovednostní i postojovou složku. K rozvoji prosociálních i osobnostních kompetencí žáků účinně přispěla zejména aktivita realizovaná v rámci opakování znalostí učiva z předchozí hodiny, při níž bylo mj. využito také tvůrčího potenciálu žáků a prvku hry. Presentace vlastního typu temperamentu žáky s použitím nonverbálních prvků byla následně předmětem vzájemného hodnocení žáků, i když bez předchozího stanovení kritérií, s občasným usměrňujícím vstupem vyučujícího. Hodnocení naplnění vzdělávacích cílů v závěru vyučovací hodiny učitelem bylo formální.

Odborné předměty v teoretickém vyučování byly sledovány napříč realizovanými obory vzdělání se zaměřením na profilové předměty jednotlivých oborů vzdělání. Vzdělávací cíle byly voleny převážně v souladu s ŠVP, cíleně rozvíjely zejména znalostní a dovednostní složku, v menší míře také složku postojovou. Přibližně polovina z nich se uskutečňovala v odborných učebnách, které svým vybavením vytvářely podnětné prostředí vzhledem k předmětu. Učitelé většinou seznamovali žáky s cílem hodiny, vazba na reálné životní situace či zkušenosti žáků byla až na výjimky vhodně využita a umožňovala žákům lépe pochopit danou problematiku. Nízký počet žáků byl až na výjimky využit k jejich aktivnímu zapojení. Srozumitelné zadávání úkolů je vedlo k tvůrčí práci. Při samostatné práci byli žáci vedeni k vyhledávání informací v různých textových, obrazových zdrojích, resp. také odborných příručkách (strojnické tabulky) a k používání správné odborné terminologie. Učitelé poskytovali individuální zpětnou vazbu téměř všem žákům. Ojedinele přizpůsobovali učitelé ve výuce pracovní tempo žákům s vyšší potřebou podpory na úkor ostatních, pro výkonově zdatnější žáky, resp. žáky s rychlejším tempem práce neměli připravené úkoly navíc; to vedlo ke ztrátě zájmu o výuku, ojedinele také k nevhodným verbálním projevům.

Odborný výcvik žáků strojírenských oborů byla sledován na školním pracovišti v Nejdku, v pomocných dílnách v budově školy v Karlových Varech není odborný výcvik uskutečňován. Sledovaný odborný výcvik žáků gastronomického oboru s výjimkou jedné skupiny žáků (školní pracoviště – cvičná kuchyně v budově školy v Karlových Varech) probíhal na reálných pracovištích jiných právnických osob, a to již od prvního ročníku. Vybavení těchto pracovišť umožňuje kvalitní výuku žáků. Výuka vhodně navazovala na teoretické vyučování odborných předmětů. Žáci respektovali zavedenou strukturu vyučovacího dne (poučení, přidělení úkolů, jejich příp. vysvětlení, vlastní práce žáků a její zhodnocení) a byla většinou organizačně dobře zvládnutá. Odborné dovednosti žáků byly rozvíjeny názornou ukázkou praktické činnosti, pracovních postupů či dovednosti práce s nástrojem, a obsluhou strojů. Učitelé plnili zejména funkci instruktora, koordinátora a odborného poradce, v případě žáků s potřebou podpory jim byli učitelé nápomocni. Při

odborném výcviku gastronomických oborů byli žáci vedeni k efektivní spolupráci, žáci strojírenských oborů pracovali na zadaných úkolech individuálně. Žáci projevovali o výuku zájem, většinou pracovali samostatně nebo s částečnou dopomocí učitele. Dodržovali pracovní postupy. Žáci jsou většinou vedeni k práci s cíli, jsou vyzýváni ke kritickému hodnocení svého výkonu či úrovně dosažených praktických dovedností, v případě potřeby také vhodně usměrňováni vyučujícími. Efektivní využití dovednostně praktických metod, instruktáže a v některých případech také problémového učení přispívalo ke kvalitě poskytovaného praktického vzdělávání.

Z forem hodnocení bylo ve sledované výuce nejčastěji využíváno verbální hodnocení, individuální zkoušení bylo uplatňováno v malé míře, vzájemné hodnocení žáků jen sporadicky. V části teoretického i praktického vyučování bylo zaznamenáno pozitivní motivační hodnocení. Formativní hodnocení, tj. hodnocení individuálního posunu či pokroku žáka, bylo využíváno jen některými vyučujícími. V teoretické výuce byly zaznamenány také situace tlumící učení, vyjádření nedůvěry v to, že žák zadaný úkol zvládne, příp. též nevhodné komentáře učitelů na adresu nepřítomných žáků.

Ke společným znakům sledované výuky patřil nízký počet žáků při vyučování, tj. vysoká absence žáků, a to jak při teoretickém, tak při praktickém vyučování (jeden žák, jeden učitel v teoretickém odborném předmětu, resp. také jeden žák, jeden učitel odborného výcviku na pracovišti), pozdní příchody a předčasné odchody z vyučování z důvodu dopravního spojení.

Odborná praxe žáků oboru vzdělání Veřejnosprávní činnost je realizována v souladu se školním vzdělávacím programem, tj. ve druhém pololetí druhého a třetího ročníku vždy po dobu jednoho měsíce (časový rozsah je tak dvojnásobný oproti požadavku rámcového vzdělávacího programu pro tento obor vzdělání) na smluvním pracovišti. Při hodnocení odborné praxe škola dosud nevyžaduje zpracování konkrétního výstupu žákem, nevytváří tak příležitost pro tvůrčí práci žáka na základě získaných praktických zkušeností a vlastního zhodnocení přínosu praxe pro jeho vzdělávání. Škola má nastavený účinný systém pro kontrolu realizace těchto praxí.

Při realizaci školních vzdělávacích programů škola spolupracuje zejména s prověřenými sociálními partnery z různých oblastí v závislosti na zaměření oboru. Ke vzdělávacím strategiím podporujícím spolupráci patří exkurze a odborné stáže u potenciálních zaměstnavatelů.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Škola průběžně získává informace o individuálních výsledcích vzdělávání žáků na základě vlastních pravidel. Systém pro jejich získávání je nastaven ve školním řádu a ve školních vzdělávacích programech, konkrétně v učebních osnovách jednotlivých předmětů; bylo však zjištěno, že není vždy dodržován. Pouze ojediněle mají učitelé doklady individuálního pokroku žáků, většinou evidují pouze klasifikaci případně písemné práce žáků.

Pro informování žáků a jejich zákonných zástupců o průběhu a výsledcích vzdělávání škola nastavila systém jejich zaznamenávání v žákovské knížce, resp. také ve studijním průkazu. Zároveň bylo při inspekční činnosti zjištěno, že žákovské knížky jsou k zaznamenávání klasifikace využívány pouze sporadicky, neobsahují celkový přehled o hodnocení žáka. Včasné informování zákonných zástupců (rodičů) žáků o průběhu a výsledcích vzdělávání škola zajišťuje také prostřednictvím elektronického systému (dálkový přístup do databáze školy), ačkoliv zároveň nezajišťuje, zda je tento zdroj informací pro zákonné zástupce žáků dostupný a zda jej skutečně využívají. Četnost vstupů do elektronické evidence klasifikace

průběžných a celkových výsledků vzdělávání je podle zjištění ČŠI velmi malá, ze statistiky přístupů vyplývá, že jej v uzavřeném školním roce 2016/2017 využilo cca 10 % z celkového počtu zákonných zástupců žáků. Možnou příčinou je, že škola o tomto způsobu informování se zákonnými zástupci aktivně nekomunikuje. Vzhledem k tomu, že škola nezaznamenává do elektronického systému některé údaje systematicky, např. informace o hodnocení v náhradním termínu a výsledky opravných zkoušek, je také tento informační zdroj neúplný. Nejednotný postup učitelů byl zaznamenán i v případě informování zákonných zástupců o chování žáků v průběhu klasifikačního období.

Pro žáky a jejich zákonné zástupce škola pořádá dvakrát ročně třídní schůzky, nastavena je možnost návštěvy školy v tzv. konzultačních hodinách, v nichž jsou učitelé žákům i zákonným zástupcům k dispozici v případě zájmu i bez předchozí domluvy. Skupinové výsledky žáků po třídách čtvrtletně projednává pedagogická rada, snaží se přijímat vhodná opatření podle potřeb jednotlivých žáků. Jiné skupinové výsledky vzdělávání (např. po oborech vzdělání, žáků se SVP apod.) škola nesleduje, tedy ani nevyhodnocuje. Celkovými vzdělávacími výsledky se škola zabývá pouze formálně, systematicky nesleduje jejich vývoj, nepracuje s nimi v zájmu zkvalitnění vzdělávání.

Z analýzy výsledků vzdělávání žáků ve školním roce 2016/2017, tj. hodnocení na vysvědčení po opravných zkouškách a zkouškách v náhradním termínu, vyplývá, že v maturitním oboru neprospělo celkem 21 % žáků (v závěrečném ročníku třetina žáků), v oborech vzdělání s výučním listem 3 % žáků. K neúspěšným patří také žáci, kteří ukončili vzdělávání v průběhu školního roku. Škola se vyznačuje vysokou fluktuací žáků. Porovnáním počtu žáků, které škola vykázala k 30. 9. 2016 a k 31. 3. 2017, ČŠI zjistila, že se počet žáků ve škole snížil téměř o pětinu napříč všemi obory vzdělání (18 – 21 % podle oboru vzdělání). Ředitel školy povoluje žákům školy opakování ročníku, některým i vícekrát v průběhu jejich studia. Ve školním roce 2016/2017 opakovalo jedenáct žáků, ve školním roce 2017/2018 opakuje 9 žáků. Rada žáků při hrozícím neprospěchu přerušuje studium.

Při jednotné závěrečné zkoušce ve školním roce 2016/2017 byli úspěšní všichni žáci oborů vzdělání s výučním listem, kteří se k ní přihlásili. Škola přijímá účinná opatření k předcházení riziku neúspěšnosti žáků u těchto zkoušek, jedním z nich je ověřování úrovně dosažených znalostí a dovedností v rámci soustředění na školním pracovišti odborného výcviku v posledním ročníku. Na rozdíl od žáků oborů vzdělání s výučním listem byla u maturitní zkoušky úspěšná méně než polovina přihlášených žáků posledního ročníku vzdělávání (47 %). Ze 17 přihlášených žáků jich pouze deset splnilo podmínky pro konání zkoušky, z toho dva byli u maturitní zkoušky neúspěšní. Z uvedených zjištění vyplývá, že úspěšnost žáků oborů vzdělání s výučním listem je v průběhu i při ukončování vzdělání vyšší než úspěšnost žáků maturitního oboru.

Škola má zpracovaný program poradenských služeb, jehož součástí je preventivní program školy včetně strategie předcházení školní neúspěšnosti, šikaně a dalším projevům rizikového chování. Program shrnuje již dříve nastavené postupy, které škola v hodnoceném období využívala, včetně spolupráce s externími subjekty působícími v oblasti péče o děti a mládež (školská poradenská zařízení, Policie ČR, orgány sociální péče o děti a mládež). Rizikem pro uskutečňování programu poradenských služeb je nastavení systému pro jeho zajišťování ve složitých organizačních podmínkách školy, tj. několik vzájemně vzdálených míst poskytovaného vzdělávání, v nichž jsou soustředěni žáci různého sociálního složení implikujících odlišné potřeby. Výchovná poradkyně a školní metodička prevence mají sice přístup na stejná školní pracoviště (částečný pracovní úvazek mimo svoje hlavní pracoviště), většinou však působí na jiných pracovištích, přičemž jejich působnost (rozsah vykonávaných činností) není zcela zastupitelná. To má negativní vliv na výměnu

relevantních informací, ztěžuje případnou bezodkladnou spolupráci při řešení krizových situací, zajišťování účinné metodické pomoci pedagogickým pracovníkům školy, účast na jednáních se zákonnými zástupci apod.

V rámci prevence neúspěšnosti škola realizuje některá systémová opatření na podporu žáků, např. výpůjčku učebnic pro výuku odborných předmětů žákům oborů vzdělání s výučním listem, při zařazování žáků do skupin pro odborný výcvik na pracovišti zohledňuje jeho dostupnost z místa bydliště žáka, nabízí možnost individuálního doučování v rámci pravidelných konzultačních hodin apod. Škola identifikuje individuální potřeby žáků při vzdělávání, v případě potřeby spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními. Žáci oboru Nástrojař při splnění podmínek motivační stipendium poskytované zřizovatelem v rámci podpory vybraných oborů vzdělání.

Ve srovnání s péčí o žáky s dlouhodobými výchovnými problémy a školní neúspěšností se škole lépe daří vytvářet podmínky k zajištění podpory pro žáky se zdravotním postižením, a to na základě dlouholeté zkušenosti s prací s těmito žáky. Systém přenosu informací o žácích s potřebou podpory je nastaven, všichni vyučující jsou s výukovými obtížemi žáků i podpůrnými opatřeními k jejich vzdělávání seznámeni, ne všichni s nimi však dokážou účinně pracovat. Nová podpůrná opatření, např. vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem a nízkou úrovní znalosti vyučovacího jazyka podle plánu pedagogické podpory, jež škola přiznává těmto žákům ve školních vzdělávacích programech pro žáky oborů vzdělání s výučním listem, nebyla k datu inspekční činnosti realizována. Přestože základem strategie práce se žáky s jinakostí zůstává vstřícný a respektující přístup s přiměřeným důrazem na dodržování pravidel, který se téměř všem pedagogickým pracovníkům školy daří uplatňovat, neřešení této problematiky nepřispívá k vytváření příznivého sociálního klimatu pro přijímání kulturních a jiných odlišností ve škole.

V rámci prevence sociálně patologických jevů škola organizuje pro nastupující žáky adaptační pobyty, při nichž se žáci seznamují navzájem, popř. s třídními učiteli. Škola průběžně sleduje případné signály vybraných forem rizikového chování, pravidla postupu v případě zjištění rizikového chování jsou stanovena a většinou uplatňována. Systém sdílení zpětné vazby se zákonnými zástupci, např. při podezření na záškoláctví, je nastaven. Přesto absence žáků (omluvená i neomluvená) dosahuje vysokých hodnot a negativně ovlivňuje výsledky vzdělávání. Neomluvenou absenci ve školním roce 2016/2017 škola evidovala u více než poloviny žáků, její příčiny sleduje. Třídní učitel a výchovná poradkyně ji individuálně řeší zejména ve spolupráci se zákonnými zástupci. Neomluvená absence bývá nejčastější příčinou ukládání kázeňských opatření a promítá se také do hodnocení chování žáků sníženým stupněm, ve školním roce 2016/2017 u třetiny žáků. Průběžné pozitivní chování žáků bylo výchovnými opatřeními (pochvaly a jiná ocenění) hodnoceno v mnohem menší míře.

Škola v průběhu školního roku vytváří příležitosti pro aktivní zapojení žáků do soutěží a motivačních akcí s ohledem na individuální zájmy a předpoklady žáků. Jedná se zejména o soutěže, které jsou pořádány ve škole, zapojuje se však i do přehlídek a soutěží mezi školami. Tematicky se jedná například o soutěže v technickém kreslení, konverzační v německém jazyce, prezentační, fotografické, sportovní, soutěže o nejlepší třídu. Žáci gastronomického oboru byli úspěšní v regionální soutěži, zdařilá byla prezentace práce žáka strojírenského oboru na vysoké škole.

V rámci udržitelnosti projektu přeshraniční spolupráce Ziel 3 s názvem Kulinářské zážitky v Krušnohoří/Erzgebirge se žáci školy zúčastňují navazujících aktivit (Bylinná zahrada 2016, vaření polévek aj.), při nichž žáci prezentují své praktické dovednosti také při společné práci s německými partnery.

Škola umožňuje žákům porovnat své výsledky ve škole s výsledky zjišťovanými nástroji externího testování. Získanou zpětnou vazbu pro zlepšení výsledků škola využívá pouze výjimečně, a to na základě vlastní iniciativy učitelů. Účinnost přijatých opatření není na úrovni školy vyhodnocována.

Škola zjišťuje, zda se absolventi uplatňují na trhu práce, dosud však systematicky nezjišťuje informace, které by byly využitelné pro další rozvoj školy.

Další zjištění

Od školního roku 2015/2016, tj. k datu inspekční činnosti třetím rokem, škola nevykonává činnost domova mládeže a školní jídelny, jež má zapsané v rejstříku škol a školských zařízení.

Závěry

Hodnocení vývoje

- Od předchozího hodnocení školy Českou školní inspekcí byl ze vzdělávací nabídky školy vyřazen obor vzdělání 23-44-L/001 Mechanik strojů a zařízení pro nízký zájem uchazečů.
- Celkový počet žáků se snížil o cca 42,3 % (314 žáků ve školním roce 2010/2011, 172 žáků ve školním roce 2017/2018).
- Procentuální zastoupení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami na celkovém počtu žáků zůstává nezměněno a tvoří cca 23,8 % z celkového počtu žáků školy.

Silné stránky

- Aktivity na podporu zvýšení motivace žáků ke vzdělávání zejména v oblasti odborného vzdělávání, mj. také zapojením do mezinárodních projektů.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Koncepční záměry pro rozvoj školy nejsou realistické.
- Pravidla a mechanismy pro organizování vlastní činnosti školy jsou nastavena, komunikaci o nich škola věnuje jen nahodilou pozornost.
- Procesy řízení a vyhodnocování jsou prováděny jen v některých oblastech pedagogického procesu (vzdělávání).
- Ve výuce není většinou využívána diferenciací, rozdílné vzdělávací potřeby a možnosti žáků nejsou zohledňovány v dostatečné míře.
- Nedostatečná pestrost forem a metod práce v teoretickém vyučování snižuje zájem a aktivitu žáků.
- Žáci nejsou v rámci výuky systematicky vedeni k sebereflexi a vrstevnickému hodnocení jako prostředku rozvoje jejich osobnosti a motivace k jejich dalšímu vzdělávání.
- Výsledky vzdělávání žáků v maturitním oboru v průběhu i při ukončování vzdělávání nejsou kvalitní, škole se nedaří vytvořit vhodné podmínky pro jejich zlepšování.

- Škola systematicky nesleduje vývoj výsledků vzdělávání, dílčí opatření ke zlepšování nevyhodnocuje.
- Výsledky vzdělávání a vysoký podíl žáků, kteří předčasně ukončují vzdělávání, negativně ovlivňuje vysoká absence žáků. Opatření přijímaná školou ke snižování absence jsou účinná pouze částečně.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Zvážit další přijímání žáků do oboru Veřejnosprávní činnost vzhledem k nízké efektivitě vzdělávání v tomto oboru vzdělání.
- Zaměřit hospitační činnost na využívání metod a forem výuky, používání formativního hodnocení v souvislosti s dosaženým cílem hodiny, na využití sebehodnocení a vzájemného hodnocení v zájmu zvýšení kvality vzdělávání.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 30 dnů odstranit nedostatky zjištěné při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jak byly nedostatky odstraněny a jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Karlovarský inspektorát, Kollárova 15, 360 09 Karlovy Vary, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.k@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Úplné znění zřizovací listiny příspěvkové organizace Střední odborná škola a střední odborné učiliště Nejdek k 1. lednu 2006 vydané Karlovarským krajem (dále „KK“) Zastupitelstvem kraje z 22. 9. 2005 včetně Dodatků č. 7 – 23 a Příloh č. 1 – 2
2. Jmenování ředitele školy čj. 5529/SK/13 vydané KK z 20. 6. 2013
3. Souhlas se zřízením třídy pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami vydaný Krajským úřadem Karlovarského kraje, odborem školství, mládeže a tělovýchovy čj. 8915/SK/17 z 27. 9. 2017
4. Souhlas k využití asistenta pedagoga vydaný Karlovarským krajem s čj. 1335/2017 z 2. 10. 2017
5. Koncepce rozvoje školy na období 2015 – 2020
6. Školní vzdělávací programy pro obory vzdělání Veřejnosprávní činnost, Stravovací a ubytovací služby, Nástrojař a Strojírenské práce, platné k datu inspekční činnosti
7. Organizační řád z 31. 8. 2011, organizační schéma, s platností od 1. 9. 2015
8. Školní řád, s účinností od 20. 9. 2017, pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků, s platností od 1. 9. 2009 a aktualizovaná verze k datu inspekční činnosti

9. Záznamy z pedagogických rad a jednání metodických orgánů školy ve školních letech 2016/2017 a 2017/2018 k datu inspekční činnosti
10. Třídní knihy ve školním roce 2016/2017 a 2017/2018 k datu inspekční činnosti
11. Vybraná dokumentace k praktickému vyučování realizované ve školním roce 2016/2017 (dohody o zajištění odborné praxe a odborného výcviku, docházkové listy, deníky odborného výcviku, hodnocení průběhu praktického vyučování na pracovišti)
12. Rozvrhy hodin ve školním roce 2017/2018
13. Školní matrika vedená ve školním roce 2016/2017 a 2017/2018
14. Dokumentace školy k přijímacímu řízení ve školním roce 2016/2017
15. Dokumentace ke kontrolní činnosti vedení školy (hospitační záznamy)
16. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků z 1. 9. 2016;
17. Dokumentace výchovného poradce vedená ve školním roce 2016/2017 a 2017/2018
18. Program poradenských služeb školy z 31. 8. 2017
19. Dokumentace metodika prevence vedená ve školním roce 2016/2017 a 2017/2018
20. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a metodický pokyn k zajištění dalšího vzdělávání zaměstnanců z 1. 9. 2016
21. Finanční vypořádání dotací a návratných finančních výpomocí poskytnutých příjemcům přímo ze státního rozpočtu nebo státních finančních aktiv Část A z 20. 1. 2017
22. Účetní závěrka roku 2016
23. Mzdová inventura k období 09.2017 z 3. 10. 2017
24. Personální dokumentace pedagogických pracovníků k datu inspekční činnosti
25. Osvědčení o absolvovaných vzdělávacích akcích pedagogických pracovníků – stav k datu inspekční činnosti
26. Vybrané žákovské knížky, vybraná průběžná hodnocení žáků v hodnoceném období
27. Výsledky závěrečných a maturitních zkoušek za rok 2017
28. Přehled soutěží a motivačních akcí ve školním roce 2016/2017
29. Dokumentace vedená školou v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví k datu inspekční činnosti.

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Karlovarský inspektorát, Kollárova 15, 360 09 Karlovy Vary, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.k@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Milena Jišová, školní inspektorka

Mgr. Milena Jišová v. r.

Mgr. Martina Fenclová, školní inspektorka

Mgr. Martina Fenclová v. r.

Mgr. Eva Nováková, školní inspektorka

Mgr. Eva Nováková v. r.

Bc. Libuše Skopcová, kontrolní pracovnice

Bc. Libuše Skopcová v. r.

Bc. Eliška Juhásová, kontrolní pracovnice

Bc. Eliška Juhásová v. r.

Vladimíra Příhodová, odborník v oborech vzdělání
s gastronomickým zaměřením

Vladimíra Příhodová v. r.

V Karlových Varech 14. listopadu 2017

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Josef Dvořáček, ředitel školy

Mgr. Josef Dvořáček v. r.

V Karlových Varech 16. listopadu 2017